

Aprob ____/_semnat/____

Mihail COTOROBAI
Avocat al Poporului (Ombudsman)

RAPORT
privind vizita preventivă efectuată în Izolatorul de detenție provizorie din cadrul
Inspectoratului de Poliție Cimișlia,
la 12 octombrie 2017

Raportul a fost elaborat de către
Membrii Oficiului Avocatului Poporului, Secția Prevenirea Torturii:

- *Iurie Dubenco*
- *Lilian Tudosan*
- *Alexandru Zubco*

I. INFORMAȚII GENERALE DESPRE VIZITĂ

La 12 octombrie 2017, membrii Oficiului Avocatului Poporului, Secția prevenirea torturii au efectuat o vizită preventivă la Izolatorul de detenție provizorie (IDP) din cadrul Inspectoratul de poliție Cimișlia.

Vizita a fost realizată în următoarea componență (*în continuare membrii OAP*):

1. Alexandru Zubco – Șef secție, Oficiul Avocatului Poporului;
2. Iurie Dubenco – Consultant superior, Oficiul Avocatului Poporului.
3. Lilian Tudosan – Consultant superior, Oficiul Avocatului Poporului;

Scopul vizitei: Monitorizarea situației privind respectarea drepturilor persoanelor deținute, împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente inumane sau degradante cu mandat de prevenire în IDP din cadrul Inspectoratul de poliție Cimișlia.

Ultima vizită de monitorizare: 2014

Alte vizite: IGP 2017

Standarde de monitorizare:

- 1) Normele CPT;
- 2) Regulile ce țin de Standardele minime privind tratamentul deținuților;
- 3) Rezoluția CES nr.663 C (XXIV) din 31/07/1957 privind Ansamblul de reguli minime pentru tratamentul deținuților;
- 4) Recomandarea Comitetului de miniștri ai statelor membre, referitoare la Regulile penitenciare europene REC (2006)2;
- 5) Rezoluția ONU nr.43/173 din 09/12/1988 privind Principiile pentru protecția persoanelor aflate sub orice formă de detenție sau închisoare;
- 6) Rezoluția ONU A/RES/57/199 din 18/12/2002 privind Protocolul opțional la Convenția împotriva torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante.
- 7) Codul de executare / Statutul Executării pedepsei de către condamnați.

II. INFORMAȚII GENERALE DESPRE INSTITUȚIE

Izolatorul de detenție provizorie este destinat pentru detenția persoanelor reținute pe un termen ce nu depășește 72 ore pentru adulți și 24 ore pentru minori. Membrii OAP au constatat că Izolatorul dispune de 10 celule dintre care 5 sunt celule funcționale. La momentul vizitei în Izolator se dețineau 8 (opt) persoane de sex masculin.

III. Cooperarea

Conducerea IP a dovedit disponibilitate pentru comunicarea directă cu membrii OAP și a permis accesul în locurile solicitate de echipa de vizită. În timpul efectuării vizitei membrii OAP nu au avut restricții la accesul în instituție, la registrele interne de evidență, spațiile de detenție, birourile de audiență, blocul alimentar, curtea de plimbare. La fel, nu a fost restricționată posibilitatea de a avea interviuri confidențiale cu persoanele aflate în custodia organului de poliție.

Probleme / impedimente în activitatea IDP al IP Cimișlia:

Potrivit Șefului IP Cimișlia, buna desfășurare a activității IDP este împiedicată de:

- Lipsa unei linii bugetare / finanțelor pentru alimentația persoanelor custodiate. Respectiv, IP este nevoit să identifice resursele necesare din alte fonduri;
- Costuri de combustibil ridicate pentru escorta persoanelor custodiate de la Penitenciarul nr.3 Leova spre IDP Cimișlia și instanțele de judecată;
- Un singur angajat al IP exercită instantaneu funcția de șef al escortei, pază, șofer auto și responsabil de izolator;
- Lipsa unei persoane responsabile de administrarea și activitatea izolatorului.

IV. TRATAMENTUL DEȚINUȚILOR

În perioada vizitei, plângeri referitor la abuzuri / tratament inuman și sau degradant din partea angajaților izolatorului nu au parvenit. Potrivit angajaților, incidente sau violențe între deținuți nu au fost înregistrate în 2017. Izolatorul nu se confruntă cu problema suprapopulării.

Totuși, membrii OAP au observat că în izolator a fost adus un deținut de la instanța de judecată fără examinarea obligatorie medicală. Acest fapt, contravine prevederilor Ordinului MAI nr. 223 din 06.07.2012¹.

V. GARANȚII ÎMPOTRIVA TORTURII ȘI RELELOR TRATAMENTE

Accesul la avocat. Izolatorul dispune de un birou de audiență. Biroul, asigură confidențialitatea discuțiilor cu persoanele arestate. Potrivit șefului IP colaborarea cu avocații din cadrul Sistemului Național de Asistență Juridică Garantată de Stat este satisfăcătoare. Aceștia se prezintă ori de câte ori este necesar. La fel, persoanele custodiate au declarat că au fost asistate de avocații publici, respectiv rudele au fost informate despre locul și perioada detenției.

Asistența medicală. Asistența medicală primară se acordă persoanelor deținute în izolator de către felcerul instituției. La momentul vizitei felcerul lipsea și din acest motiv nu a fost posibil de verificat însemnările din registre și fișele de examinare medicală. Biroul medicului este localizat la intrare în Izolator și nu este dotat cu mobilier adaptat păstrării medicamentelor, fapt care contravine Ordinului nr.223 a MAI din 06.07.2012². Mai mult, membrii OAP au observat medicamente cu termen expirat pe masa felcerului, iar angajatul IP nu a putut explica motivul nelichidării acestora. La fel, angajatul IP avea cheile de la safeul medical, spațiu de depozitare a medicamentelor, fapt ce îngrijorează cu referire la siguranța medicamentelor/persoanelor custodiate, respectiv riscul neutilizării acestora în alte scopuri, în special în lipsa felcerului. Membrii OAP nu au primit garanții privind neutilizarea unor preparate medicale față de persoanele custodiate de angajații poliției.

¹La primirea sau predarea persoanelor reținute în/din IDP, acestea, în mod obligatoriu vor fi supuse examenului medical de către felcerul IDP, cu întocmirea actului respectiv, iar ulterior, vor fi supuse dezinfecției sanitare.

²Punctul medical se dotează cu masă, scaune, dulap, safeu și frigider pentru păstrarea medicamentelor, chiuveță, banchetă pentru examinarea medicală.

Informarea rudelor/apropiaților. Membrii OAP au fost asigurați precum că rudele sunt informate cu privire la reținere potrivit art.173 (alin. 1)³ din Codul de procedură penală al R. Moldova. Acest fapt a fost confirmat și de persoanele custodiate. Informarea este efectuată de către ofițerul de serviciu sau ofițerul de urmărire penală prin mijloacele de comunicare personale/unității de gardă.

Formularea plângerilor. Membrii OAP nu au observat care sunt mecanismele de asigurare a dreptului la petiționare/ formulare de plângeri, în special în cazuri de rele tratamente. Aparent, aceasta speță persistă în majoritatea Izolatoarelor de poliție. Prin urmare, revine în sarcina IGP să identifice un mecanism ce ar asigura dreptul la petiționare (neconfundat cu ancheta penală) cât și a posibilității de a depune plângeri.

Supravegherea deținuților. Supravegherea deținuților se realizează de un angajat al IP în mod direct, ușile camerelor de detenție fiind prevăzute cu vizor și vizetă. Holul Izolatorului și biroul pentru audiență și întrevederi sunt supravegheate video. O problemă identificată în IDP este că șeful de escortă îndeplinește formal mai multe funcții din cadrul activității IDP Cimișlia. **În cazul dat Avocatul Poporului consideră că o astfel de situație poate conduce la situații nefaste în activitate, respectiv urmează a fi întreprinse acțiuni ferme.**

Siguranța și paza preveniților. Similar altor situații observate în vizitele inopinante, în Izolatoarele de detenție provizorie lipsește / insuficient personal specializat în domeniu. De regulă, funcțiile respective sunt asigurate de angajați ai poliției din Unitatea de gardă, serviciul escortă sau personalul de serviciu, ceea ce poate constitui o problemă majoră în cazul complexității și cumulării mai multor atribuții în același timp, în special poate afecta siguranța preveniților.

Foto_OAP_IP Cimișlia_holul_IDP_12.10.2017

³ Art.173 (1) din CPP. prevede că persoana care a întocmit procesul – verbal de reținere, imediat, dar nu mai târziu de 6 ore, este obligat să dea posibilitatea persoanei reținute să anunțe una din rudele apropiate sau o altă persoană, la propunerea reținutului, despre locul unde acesta este deținut sau o anunță singură.

VI. *CONDIȚIILE DE DETENȚIE*

Izolatorul dispune de 10 (zece) celule, dintre care 5 celule funcționale și 5 celule nefuncționale. O celulă din cele nefuncționale este utilizată în calitate de depozit.

La momentul vizitei în cele 5 celule funcționale erau deținute 8 persoane de sex masculin (6 persoane în arest pentru 30 zile; 1 contravenient; 1 persoană reținută pentru 72 ore). Toate persoanele erau deținute separat potrivit standardelor. Persoanele supuse arestului erau plasate pentru acțiuni de urmărire penală și participare la ședințele de judecată.

În celula nr.6 era deținută o singură persoană. Celula nu dispune de veceu, inclusiv acces la apă potabilă (robinet sau chiuveță). Deținutul a comunicat că apa potabilă îi este adusă la solicitare, iar la veceu este scos ori de câte ori este necesar. Angajații IP au comunicat că celula nr. 6 este utilizată rar. **Totuși, Avocatul Poporului consideră că celula nr.6 nu corespunde standardelor minime de detenție. Plasarea persoanelor în celula menționată supra poate fi considerată o formă de tratament inuman și degradant.**

În celulele 1-5 sunt amenajate veccee izolate de restul spațiului celulei de un perete cu înălțimea de 1 m. Vecceele sunt deschise și nu asigură condiții decente și de intimitate (nu este asigurat cu ușă de acces sau perdea). Persistă un miros înțepător și specific.

La fel, membrii OAP au constatat că deținuților nu le sunt asigurate pături curate. Mai mult, pernele, cearșafurile sunt într-o stare degradată. Pereții din celule sunt insalubri și necesită reparație cosmetică. Toate celulele sunt dotate cu paturi etajate, mese.

Foto_OAP_IP Cimișlia _celula_IDP_12.10.2017

Foto_OAP_IP Cimișlia_celula_IDP_12.10.2017

Luminozitatea naturală și artificială este minimă. Geamurile sunt de dimensiuni mici acoperite cu gratii metalice, fapt ce limitează aerisirea celulelor. Unii deținuți au relatat că pe timp de noapte în celule este rece. În același timp, angajații IP au afirmat că pe timp de noapte deținuții sunt asigurați cu pături suplimentare. Un depozit de pături nu a fost observat.

Foto_OAP_IP Cimișlia_lumina artificiala celula_IDP_12.10.2017

Avocatul Poporului susține că „...fiecare deținut trebuie să fie asigurat cu un pat separat, cu lenjeria de pat suficient de curată, care să fie schimbată suficient de des pentru a asigura curățenia acesteia”ferestrele încăperilor unde se dețin persoane private de libertate, trebuie să fie suficient de mari, pentru ca deținuții să poată citi sau munci la lumina naturală. Amplasarea acestor ferestre trebuie să permită pătrunderea de aer proaspăt și asta chiar dacă este sau nu ventilație artificială. Totodată,

lumina artificială trebuie să fie suficientă pentru a permite deținutului să citească sau să muncească fără să-și strice vederea. SMR, Regula 19.

Biroul de audiență este dotat cu o masă și scaune. Potrivit angajaților IP, audierea persoanelor reținute, precum și întrevederile cu avocații se efectuează în biroul respectiv. Biroul necesită a fi supus unor reparații cosmetice.

Foto_OAP_IP Cimișlia_birou de audiență_IDP_12.10.2017

Potrivit art.215 din Codul de Executare al R. Moldova, condițiile de deținere a căruia, în virtutea regimului sau a sancțiunii disciplinare aplicate, limitează aflarea deținutului la aer liber, i se acordă o plimbare zilnică cu o durată de cel puțin o oră. Astfel Izolatorul dispune de o curte amenajată pentru plimbările zilnice ale deținuților. Persoanele deținute în Izolator au comunicat că beneficiază regulat de plimbări. Curtea dispune de un loc special amenajat în cazul timpului de afară nefavorabil (ploi, soare puternic).

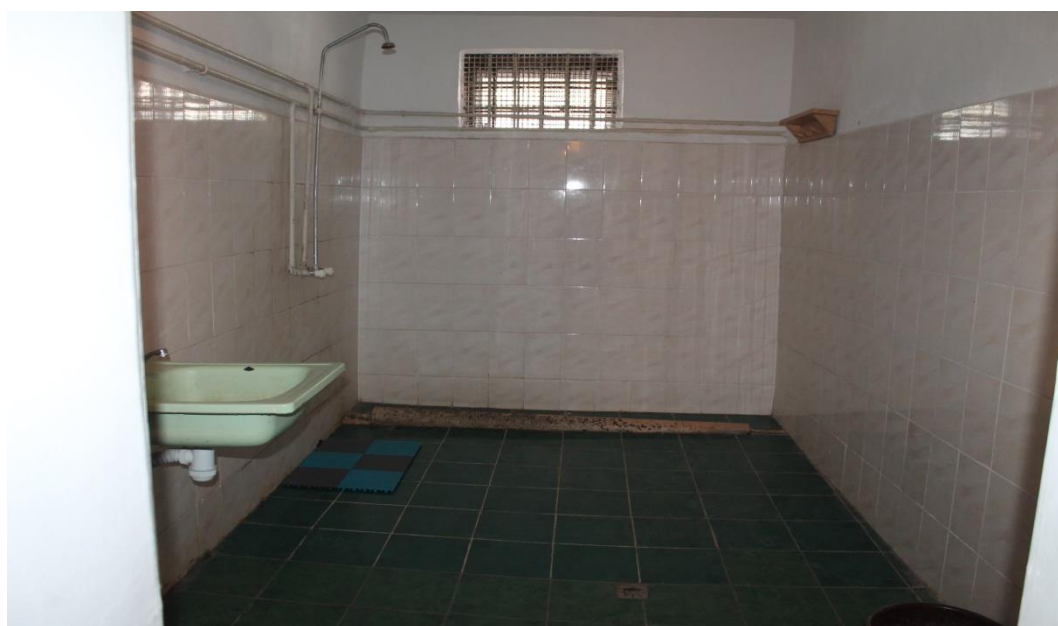
Foto_OAP_IP Cimișlia_curtea de plimbare_IDP_12.10.2017

Alimentarea deținuților se efectuează potrivit Hotărârii Guvernului nr.609 din 29.05.2006 privind normele minime de alimentare zilnică și obiecte de toaletă și menaj ale deținuților. Livrarea alimentației este asigurată de un agent economic local, conform un acord comercial. Nu au parvenit reclamații cu privire la alimentație și procesul de alimentare. Totodată aceștia au comunicat că sunt asigurați cu hrană de trei ori pe zi.

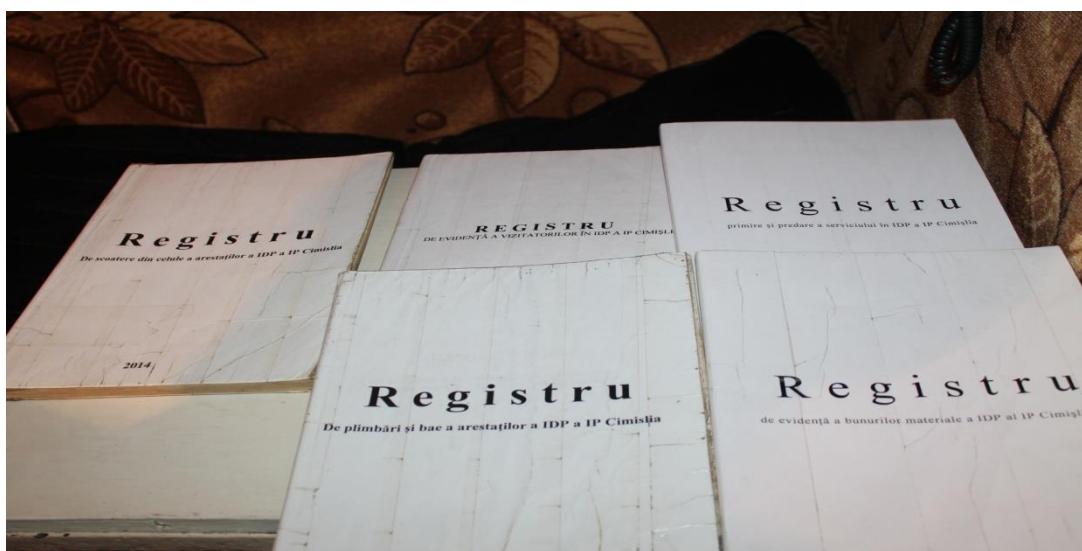
Foto_OAP_IP Cimișlia_alimentare per zi_IDP_12.10.2017

Deținuții au posibilitatea de îmbăire o dată pe săptămână. Baia din izolator dispune de un bransament de scurgere a apei. Baie este într-o stare satisfăcătoare.

Foto_OAP_IP Cimișlia_Baia_IDP_12.10.2017

Membrii OAP au consultat Registrul de primire-predare a serviciului în IDP, Registrul observațiilor și propunerilor ce exercită controlul în IDP, Registrul de evidență a scoaterii din camere și celule a persoanelor reținute și arestate, Registrul de evidență a persoanelor deținute în IDP, Registrul vizitatorilor IP Cimișlia. Încalcări majore nu au fost observate.

Foto_OAP_IP Cimișlia_Registre_IDP_12.10.2017

Potrivit angajaților IP persoanele custodiate sunt escortate spre penitenciar și judecătorie cu un automobil reutilat de model Mercedes Sprinter 2001. Automobilul este reutilat cu încăpere pentru 6 colaboratori și o încăpere pentru escorta a 8 deținuți. În încăperea pentru deținuți pe podea erau mucuri de țigări fapt ce denotă că în timpul etapării în automobil se fumează. **Totodată nu este clară procedura separării femeilor sau minorilor de restul deținuților în timpul escortării, în cadrul unui flux mare de deținuți.** Potrivit angajaților IP, automobilul nu este conform standardelor. Acesta a fost reutilizat în condiții casnice. Un mijloc de transport standartizat ar fi binevenit.

Foto_OAP_IP Cimișlia_Automobilul_IDP_12.10.2017

Reieșind din cele constatate în timpul vizitei, în scopul ameliorării situației deținuților și garantării respectării dreptului constituțional la securitatea fizică și psihică garantat de art. 24 din Constituția Republicii Moldova, conducându-mă de prevederile art.24 a Legii nr.52 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul) din 03 aprilie 2014:

RECOMAND:

Inspectoratul General al Poliției:

1. De identificat un mecanism ce ar asigura dreptul la petiționare a deținuților (neconfundat cu ancheta penală) cât și a posibilității de a depune plângeri.
2. De asigurat IP Cimișlia cu mijloc de transport standartizat pentru etaparea persoanelor deținute;
3. De instituit funcția de Șef pe Izolator cu atribuții exclusive în domeniul asigurării funcționalității IDP, administrării, gestionării resurselor umane interne, escortei, precum și asigurarea dreptului la libertate și siguranță a persoanelor custodiate.
4. De prevăzut în bugetul IP Cimișlia resurse financiare pentru asigurarea cu hrană de trei ori pe zi a deținuților.

Inspectoratului de poliție Cimișlia:

1. De asigurat biroul medicului cu o trusă medicală pentru urgențe.
2. De asigurat biroul medicului cu mobilier adaptat pentru păstrarea medicamentelor.
3. De lichidat medicamentele cu termen expirat potrivit procedurii stabilite și neadmiterea pe viitor a asemenea cazuri.
4. De a asigura deținuții cu plapume, saltele și lenjerie de pat curate, în conformitate cu Codul de executare și Statului executării pedepsei de către condamnați.
5. De întreprins măsuri în vederea efectuării reparației cosmetice în celule și păstrării curățeniei/igienei.
6. De schimbat geamurile în celule, astfel încât să pătrundă lumina artificială și aer curat.
7. De întreprins măsuri în vederea iluminării artificiale a celulelor cu o intensitate medie.
8. De a întreprinde măsuri organizatorice privind separarea blocurilor sanitare, inclusiv în vederea asigurării intimității, cu ușă de acces sau perdea, conform prevederilor art. 226 Cod de executare;
9. De sistat celula nr.6 din izolator pe faptul necorespunderii standardelor naționale și internaționale.
10. De sigilat celulele sistate cu sigiliu unic cu indicarea datei, ora și semnătura persoanei responsabile.

Coordonat,

Șef Secție, Secția prevenirea torturii OAP

/semnat/

Alexandru ZUBCO